

Mit kellett volna, és mit lehet még másképp tenni Budapesten?

Budapest, 2011. július 15.

Tarlós István főpolgármester 2011. július 6-án nyilvánosságra hozta „Az 50 legsúlyosabb probléma Budapest örökségéből 2010 októberéig” című Fehér könyvét. A kiadvány bemutatja a Fővárosi Önkormányzat döbbenetes eladósodottságát, nehezen kezelhető pénzügyi válságát, a város vagyonának hihetetlen lepusztultságát. A helyzet azonban a bemutatottnál is sokkal rosszabb, hiszen a Fehér könyv nem szól az épületállomány több ezer milliárd forintot igénylő felújítási költségeiről, a parkok, zöldterületek rendbetételéhez szükséges ráfordításokról és főképp arról a részben már helyrehozhatatlan humán adósságról, ami az oktatást és az egészségügyet sújtó folyamatos megszorítások miatt keletkezett.

A Fehér könyvben található legaggasztóbb problémákat el lehetett volna kerülni, ha a főváros és az ország vezetése megfogadja a Levegő Munkacsoport tanácsait.

Hogyan lehetett volna elkerülni a pénzügyi csődöt?

1. Az agglomeráció kérdése

A Levegő Munkacsoport megalakulása óta sürgette a zöldterületek, mezőgazdasági területek átminősítésének korlátozását a budapesti agglomerációban. Rámutatott, hogy ennek elmulasztása ösztönzi a kiköltözéseket a fővárosból, ami miatt hatalmas bevételektől esnek el a fővárosi önkormányzatok, ráadásul óriási lesz a pazarlás: a már meglévő infrastruktúra nagy részének (közösségi közlekedés, víz- és csatornahálózat, távfűtés stb.) kihasználtsága számottevően csökken, miközben az újonnan betelepült területek infrastruktúrájának kiépítése százmilliárdokat visz el mindannyiunk pénzéből. A közutak pedig elviselhetetlenül túlterhelődnek. A Levegő Munkacsoport azt szorgalmazta, hogy a kormányzat és az önkormányzatok inkább a belső kerületek rehabilitációjára fordítsák a forrásokat. (Ferencváros egy részén – de sajnos főleg csak ott – látható, hogy mennyivel előnyösebb, ha ezt teszi egy önkormányzat.)

A Levegő Munkacsoport 1997-ben tanulmányt készített, amelyben kifejtette, hogy a bankok ingatlanhitelezési gyakorlata válsághoz fog vezetni. A tanulmányt eljuttatta a PSZÁF-hoz, annak intézkedését kérve. A PSZÁF megalapozatlannak tartotta a felvetést...

2. A bevásárlóközpontok

A Levegő Munkacsoport már 20 évvel ezelőtt elmondta: nem szabad engedélyezni a városon kívüli bevásárlóközpontokat, mert elszippantják a vásárlókat a város belső területeiről, így azok lepusztulnak, kiürülnek, és jelentős bevételtől is elesnek majd a budapesti önkormányzatok. Ráadásul ezek a létesítmények szinte kezelhetetlen autóforgalmat gerjesztenek. Akkor szervezett konferenciát a témáról, amikor még egyetlen nagy bevásárlóközpont sem épült Magyarországon. A rendezvényen neves külföldi várostervezők figyelmeztettek: ne ismételjük meg a nyugat-európai és amerikai városokban elkövetett hibákat.

3. A 4-es metró

A Levegő Munkacsoport már a kezdet kezdetén óvott a Dél-Buda-Rákospalota metróvonal beruházásának megindításától. Rámutatott, hogy a beruházás pénzügyi csődbe viszi a fővárosi önkormányzatot, ráadásul alig javít Budapest közlekedési helyzetén. Előre jelezte, hogy megvalósítása során a tömegközlekedési jegyek, bérletek ára ugrásszerűen megemelkedik, ugyanakkor a szolgáltatási színvonal számottevően romlik, nem marad pénz az elavult járművek cseréjére, a rozoga pályák

felújítására. Sajnos a valóság még ennél a lesújtó meglátásnál is sokkal elkésőbbnek bizonyult: a metróépítésnek még az oktatás, az egészségügy és a kultúra is komoly kárát látja.

Hogyan lehet kilábalni a válságból?

A Levegő Munkacsoport – széles körű hazai és külföldi kapcsolatait felhasználva – mind a Fővárosi Önkormányzat, mind a kormány részére sok más javaslatot is tett, amelyek megvalósításával úgy lehetett volna javítani Budapest társadalmi, gazdasági, környezeti és közlekedési helyzetét, hogy az nemhogy megterhelte volna a Fővárosi Önkormányzat és az állam költségvetését, hanem éppenséggel javított volna rajtuk. Ezek a javaslatok összefoglalva 2006-ban jelentek meg legutóbb, Ajánlások Budapestért címmel. (Ez a kiadvány a témához kapcsolódó több más anyaggal együtt megtalálható a mellékelt CD-n.)

1. Társadalmi párbeszéd

Mindenekelőtt javasoljuk a valós helyzet bemutatását, tudatosítását a közvéleménnyel, a társadalmi párbeszédet, a civil szervezetek bevonását a döntések előkészítésébe. A helyzetelemzés már megkezdődött a Fehér könyvvel, a társadalmi párbeszéd tekintetében viszont a helyzet sajnos nem jobb, mint a korábbi években.

2. A szennyező fizessen önkormányzati szinten

A súlyos pénzügyi helyzet megoldására a Levegő Munkacsoport „az okozó fizet” elv mielőbbi hatékony megvalósítását szorgalmazza, továbbá – ahol még lehetséges – **minden új nagyberuházás elhalasztását.**

A Fővárosi Önkormányzatnak haladéktalanul szigorítania kell a **tehergépkocsik behajtási díja** megfizetésének ellenőrzését. Ez önmagában legalább 5 milliárd forint bevételt eredményezhet.

A **behajtási díjakat** jelentősen emelni kell – annál is inkább, mert ezek reálértéken számolva alacsonyabbak, mint 20 évvel ezelőtt. Ez további 8-10 milliárd forint bevételt jelenthet.

A városi terület óriási érték, aminek használatát reális áron meg kell fizettetni. Ez a **parkolási díjak** számottevő emelését jelentené, valamint a fizető parkolás kiterjesztését az egész városra. (Ennek egyszerű és gyors megvalósítására a Levegő Munkacsoport már részletes javaslatot tett.)

3. A szennyező fizessen országosan is

A Fővárosi Önkormányzatnak határozottan fel kell lépnie a kormánynál **az állami költségvetés és az adórendszer** ésszerű megváltoztatása érdekében, hiszen csak fővárosi forrásból a problémahalmaz már nem kezelhető. Az 1222/2011. (VI. 29.) számú kormányhatározat gyakorlatilag évente mintegy 200 milliárd forintot irányoz elő gyorsforgalmi utak építésére az elkövetkező években. Ezt az összeget át kell csoportosítani a BKV buszainak cseréjére (az uniós források ilyen felhasználását Fellegi Tamás nemzeti fejlesztési miniszter is [támogatja](#)) és általában a tömegközlekedés rendbetételére.

A válságos helyzetre is tekintettel rendkívüli mértékben meg kell szigorítani a **személygépkocsikkal kapcsolatos elszámolási lehetőségeket**, ugyanis évente az 1000 milliárd forintot is meghaladja az az adócsalás, illetve adóelkerülés, ami úgy jön létre, hogy az autók magánhasználatát céges költségként számolják el.

Mielőbb be kell vezetni a **tehergépkocsik kilométer- és szennyezésarányos útdíját** az ország összes útján és legalább az ausztriai szintnek megfelelő mértékben. Meg kell vizsgálni a szlovákiai útdíjrendszerhez történő csatlakozás lehetőségét, hiszen minden bizonnyal ez lenne a leggyorsabban és a legolcsóbban kivitelezhető.

At kell alakítani az **ingatlanadózást**. A **földvédelmi járulék jelentős** emelésével és kiterjesztésével meg kell állítani, sőt vissza kell fordítani a városi terjeszkedést. (A földvédelmi járulékot akkor kell fizetni, ha mezőgazdasági területet, zöldterületet beépíthető területté minősítenek

át. A járulék mértéke azonban rendkívül alacsony és számos mentesség is létezik a megfizetése alól.) Be kell vezetni az ingatlan-értéknövekedési adót, vagyis amennyiben egy állami (önkormányzati) beruházás következtében az ingatlanok értéke megnövekszik, akkor a különbözetet az ingatlan tulajdonosa adóként fizesse be.

Mellékletek:

Ajánlások Budapestért – Mit várunk az önkormányzatoktól 2006 és 2010?

http://www.levego.hu/ajanlasok_budapestert/ajanlasbp.pdf

Zöld gazdaságélénkítés – környezetbarát közlekedés

http://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/kornyezetbarat-kozlekedes_2010.pdf

Dugó vagy dugódíj

<http://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/dugodij.pdf>

Gazdasági eszközök a fenntartható területfejlesztéshez

http://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/teruletfejlesztes_0.pdf

Díjazzuk a kamionokat?

http://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/kamion_2010_0.pdf

Távfűtött települések – Energiatudatos fogyasztók

http://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/tavfutes_1001_0.pdf

Közlekedjünk ésszerűbben!

<http://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/konferenciafuzet.pdf>

Buszcserével a halálos szennyezés ellen

http://www.levego.hu/hirek/2009/07/buszcserével_a_halalos_szennyezés_ellen

A sikeres város titka

http://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/automentes_osszefoglalo.pdf

A városi terjeszkedés valódi költségei

<http://www.levego.hu/sites/default/files/kiadvanyok/varositerjeszkedes.pdf>

Javaslat a fővárosi parkolási rendszer átalakítására

http://www.levego.hu/letoltes/kapcsolodo_anyagok/parkolas-mod-jav_0712.pdf

Városromboló tényezők – Az elnéző banki szabályozás és a következtelen lakáspolitiká, mint a környezetromboló városi terjeszkedés ösztönzői

